

Valtuusto 25.04.2022 § 49

§ 49

Rasismin vastainen sitoumus

Valmistelijat / lisätiedot:
Salonen Kaarina

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee tiedoksi Rasismin vastaisen sitoumuksen ja toteaa, että kukin valtuutettu voi vapaaehtoisesti allekirjoittaa sitoumuksen.

Käsittely

Ampuja Kajavan kannattamana ehdotti, että asia palautetaan uudelleen valmisteluun.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu palautusehdotus, joten seuraavien puhujien on kohdistettava puheensa palautukseen.

Keskustelun palautuksesta päätyttyä puheenjohtaja totesi, että oli äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat palautusehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka vastustavat palautusehdotusta, äänestävät ei.

Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan äänestysjärjestysehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 10 äänellä 64 ääntä vastaan hylkäsi palautusehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Puheenjohtaja totesi, että asian käsittely jatkuu.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuusto hyväksyi 25.10.2021 Espoo-tarinan, joka on kaupungin strategia. Espoon arvot ja toimintaperiaatteet ovat: Espoo on asukas ja asiakaslähtöinen, Espoo on vastuullinen edelläkävijä ja Espoo on oikeudenmukainen. Espoo-tarinassa korostetaan, että jokainen Espoossa asuva on espoolainen ja rasismiin on nollatoleranssi. Espoo tarinan mukaan Espoossa päätöksenteko on avointa, ja luottamushenkilömme tunnetaan arvostavasta vuorovaikutuksesta ja yhteistyökyyvystä. Luottamushenkilöidemme ja viranhaltijoidemme

keskinäinen luottamus sekä verkostoissa toimiminen ja yhteistyö edistävät Espoon tavoitteiden saavuttamista.

Espoo-tarinan linjauksia toteuttaakseen Espoon kaupunki liittyi syyskuussa 2021 mukaan oikeusministeriön ja yhdenvertaisuusvaltuutetun käynnistämään kampanjaan, joka rohkaisee ihmisiä toimimaan antirasistisesti omassa arjessaan ja kannustaa pohtimaan rasismien vaikutuksia laajemmin yhteiskunnassa. Etniset ja uskonnolliset vähemmistöt kohtaavat rasismia Suomessa sekä yksittäisinä rasistisina tekoina että arjessa tapahtuvana syrjintänä ja ulossulkemisena. Rasismia esiintyy laaja-alaisesti eri yhteiskunnan osa-alueilla niin koulutuksessa, työelämässä kuin julkisissa tiloissakin. Olen Antirasisti -kampanjalla kannustetaan puuttumaan rasismiin sekä toimimaan aktiivisesti rasismia vastaan. Tavoitteena on lisätä tietoisuutta antirasismista ja antaa työkaluja rasismiin puuttumiseen. Espoon kaupungin antirasistinen teko oli moninainen rekrytointi -kysely ja siitä johdetut toimenpiteet, joita toteutetaan osana henkilöstöpoliittisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimeenpanoa. Kehittämistoimien tavoitteena on luoda inklusiivista toimintakulttuuria, jossa moninaisuus nähdään voimavarana, vuorovaikutus on arvostavaa ja mukaan ottavaa. Tiimit ovat psykologisesti turvallisia ja tuloksellisia. Monenlaiset osaajat haluavat hakea töihin Espoon kaupungille.

Ihmisoikeudet on turvattu jokaiselle ihmiselle kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa, ja ne ovat osa kansallista lainsäädäntöämme. Ihmisoikeuksilla tarkoitetaan jokaiselle ihmiselle kuuluvia perustavanlaatuisia oikeuksia, jotka ovat kaikille samoja ja voimassa kaikkialla henkilön taustasta riippumatta. Suomessa kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia täydentävät perusoikeudet, jotka on turvattu perustuslaissa kaikille ihmisille.

Yhdenvertaisuuslaissa kiellettyjä syrjintäperusteita ovat ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja muu henkilöön liittyvä syy. Sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää syrjintää käsitellään tasa-arvolaisissa. Sitoumuksen liitteestä löytyy keskeisten käsitteiden määritelmät.

Sitoumuksen tavoitteena on sitouttaa valtuutettuja kampanjan tavoitteiden mukaisesti lisäämään omaa ymmärrystä ja tietoutta rasismista, ymmärtämään oman roolin yhdenvertaisuuden edistämisessä sekä sen, että muutoksen aikaansaamiseksi pitää tehdä aktiivisia antirasistisia tekoja.

Rasismien vastainen sitoumus on tärkeä ja konkreettinen toimi, jolla pyritään osaltaan toteuttamaan Espoo-tarinan linjauksia. Antirasismien ytimessä on pyrkimys vähentää rasismia. Muutos edellyttää aktiivisia tekoja: aktiivista puuttumista epäasialliseen käytökseen ja syrjintään, ja yhdenvertaisuuden edistämistä yhteiskunnassa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta käsitteli asiaa 1.12.2021 kokouksessa. Kokouksessa perustettiin tehotiimi, joka loi sitoumuspohjan toimikunnan 1.12. evästyksen perusteella.

Sitoumuskokonaisuus oli esillä valtuuston neuvottelutoimikunnassa 17.1.2022, josta kokonaisuus vietiin valtuustoryhmien kokouksiin kommentoitavaksi. Valtuustoryhmät saivat kolme kieliversiota materiaalista. Kommentteja vastaanotettiin 15.3.2022 asti.

Kaupungin johtoryhmä käsitteli Rasismin vastaista sitoumusta.

Kaikki valtuustoryhmät antoivat palautetta kokonaisuudesta, joka sisälsi saatesanat, liitteen ja sitoumuksen. Kahdeksan valtuustoryhmää ei ehdottanut muutoksia varsinaiseen esitykseen. Yksi valtuustoryhmä esitti sitoumuksen hylkäämistä ja perusteli kantaansa demokraattisten oikeuksien kaventamisella sekä toivoi, että tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta pyrkisi edistämään kaikkien kansalaisten yhdenvertaisia demokraattisia oikeuksia toiminnassaan.

Toimintamalliksi ehdotettiin, että valtuutetut allekirjoittavat sitoumuksen vapaaehtoisesti, oman näkemyksensä perusteella ja valtuusto merkitsee asian tiedoksi.

Kaupungin viestintä laatii sitoumukselle visuaalisesti hyvän muodon ja nostaa sitoumusta esille sopivissa yhteyksissä ja tavoilla. Sitoumus on saavilla kolmella eri kielellä.

Rasismin vastainen sitoumus

1. Huolehdin siitä, että päätökseni edistävät yhdenvertaisuutta.
2. Puutun rasistisiin tilanteisiin sekä väkivaltaan ja vihaan yllyttäviin puheisiin ja tekoihin.
3. Kohtaan ihmisen. Tutustun ja yritän nähdä asian toisen näkökulmasta. Huomaan ennakkoluuloni.
4. Haluan oppia toimimaan paremmin. Kuuntelen, lisään ymmärrystäni ja tietoani rasismista ja syrjinnästä sekä opin.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 11.04.2022 § 113

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee tiedoksi Olen Antirasisti -sitoumuksen ja toteaa, että kukin valtuutettu voi vapaaehtoisesti allekirjoittaa sitoumuksen.

Käsittely

Puheenjohtaja Laakson ym. kannattamana teki seuraavan muutosehdotuksen:

Sitoumuksen nimeksi vaihdetaan: Rasismin vastainen sitoumus.

Tiina Elo Kausteen ym. kannattamana teki seuraavan muutosesityksen:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee tiedoksi Olen Antirasisti -sitoumuksen ja hyväksyy toimintatavoikseen sitoumuksen mukaiset toimintatavat.

Ampuja Juvosen kannattamana teki seuraavan muutosesityksen:

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi Olen antirasisti -sitoumuksen.

Ampuja Juvosen kannattamana teki seuraavan hylkäsesityksen:

Kaupunginhallitus toteaa, että käsiteltävänä oleva sitoumus ei kuulu kaupunginhallituksen tehtäviin ja on hallinnollisena dokumenttina mitätön pyrkien rajoittamaan perustuslain 12 §:ssä säädettyä sananvapautta. Asiakirja ei aiheuta Espoon kaupungin hallinnossa jatkotoimenpiteitä, vaan Olen antirasisti -sitoumus jätetään silleensä.

Laukkanen puheenjohtajan kannattamana teki seuraavan muutosesityksen:

Sitoumuksen kohta kaksi muutetaan kuulumaan seuraavasti: Puutun rasistisiin tilanteisiin sekä väkivaltaan ja vihaan yllyttäviin puheisiin ja tekoihin.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän esityksestä poikkeavia kannatettuja ehdotuksia, joiden johdosta on äänestettävä.

Puheenjohtaja totesi, että ensin äänestetään muutosehdotuksista ja lopuksi näin muotoutunut ehdotus asetetaan vastakkain hylkäsesityksen kanssa.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 11 äänellä 4 ääntä vastaan hyväksyneen puheenjohtajan ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 8 äänellä 7 ääntä vastaan hylänneen Tiina Elon ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 13 äänellä 2 ääntä vastaan hylänneen Ampujan muutosehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 7 äänellä 6 ääntä vastaan 2 äänestäessä tyhjää hyväksyneen Laukkasen ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 13 äänellä 2 ääntä vastaan hylänneen Ampujan hylkäysehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee tiedoksi Rasismin vastaisen sitoumuksen ja toteaa, että kukin valtuutettu voi vapaaehtoisesti allekirjoittaa sitoumuksen.

Selostus

Liitteet

- 1 Rasismin vastainen sitoumus
- 2 Äänestyslista § 49

Oheismateriaali

Tiedoksi